

KRATAK PREGLED UVJETA POSLOVANJA I REZULTATA RADA CBBiH **U 2016. GODINI**

Centralna banka Bosne i Hercegovine (CBBiH) posluje u skladu sa zakonski definiranim ciljevima i zadacima, prvenstveno osiguravajući stabilnost domaće valute po modelu valutnog odbora.

Uprkos pogoršanim uvjetima za investiranje sredstava deviznih rezervi na međunarodnim finansijskim tržištima, prije svega na tržištu eurozone, na kojem CBBiH, u skladu sa zakonskim okvirom, investira više od 95% sredstava deviznih rezervi, CBBiH je uspjela 2016. godinu završiti s pozitivnim finansijskim rezultatom.

Nepovoljni uvjeti za investiranje sredstava deviznih rezervi na međunarodnim finansijskim tržištima su dodatno pogoršani u 2016. godini; prosječni tromjesečni euribor je sa -0,02% u 2015. godini smanjen na -0,26% u 2016. godini (što je drastično smanjenje u odnosu na 2008. godinu kada je iznosio 4,63%). U 2016. godini je, prvi put u povijesti, zabilježen negativan prinos na njemačke desetogodišnje obveznice. Prinosi na jednogodišnje, dvogodišnje i trogodišnje obveznice većine zemalja članica eurozone su već više godina negativni. Posljedično, prosječna ponderirana kamatna stopa na devizne rezerve CBBiH iznosila je svega 0,32%, što je za 3 bazna boda niže u odnosu na 2015. godinu, i čak 3,86 postotnih bodova niže u odnosu na 2008. godinu.

Financijski položaj CBBiH za 2016. godinu pokazuje da je ukupna aktiva, odnosno pasiva, CBBiH za 10,67% veća u odnosu na 2015. godinu. Ukupna bilančna suma na dan 31.12.2016. godine iznosila je 9.609.058 tisuća KM, od čega su devizne rezerve (strana aktiva) iznosile 9.531.144 tisuće KM. Monetarna pasiva CBBiH, koja se sastoji od gotovog novca u optjecaju, depozita banaka i depozita ostalih domaćih rezidenata, krajem 2016. godine je iznosila 8.926.339 tisuća KM. Ukupni kapital i rezerve su krajem 2016. godine iznosili 667.432 tisuće KM.

Bilanca uspjeha pokazuje da najveći udio u prihodima čine prihodi od kamata. U 2016. godini su iznosili 28.740 tisuća KM (+0,93% u odnosu na 2015. godinu). Neto realizirani dobiti od prodaje vrijednosnih papira raspoloživih za prodaju u 2016. godini iznose 8.383 tisuće KM i za 15.883 tisuće su niži u odnosu na 2015. godinu. Operativni troškovi u 2016. godini su niži za 2.672 tisuće KM u odnosu na 2015. godinu, pri čemu i dalje najznačajniju stavku čine troškovi osoblja koji su u 2016. godini iznosili 18.929 tisuća KM (-7,36% u odnosu na 2015. godinu). Ostali administrativni i operativni troškovi, te troškovi održavanja su manji u 2016. godini u odnosu na 2015. godinu kao rezultat nastavka politike racionalizacije troškova i stvaranja ušteda.

U vezi s poštovanjem aranžmana valutnog odbora, Zakon o CBBiH zahtijeva da njene neto devizne rezerve uvijek budu veće od njene monetarne pasive. Neto strana aktiva, koja predstavlja razliku neto deviznih rezervi i monetarne pasive, na dan 31.12.2016. godine iznosila je 602.647 tisuća KM.

Neto dobit za 2016. godinu iznosi 14.062 tisuće KM od čega je 60% neto dobiti (8.437 tisuća KM) raspoređeno na račun obveza prema državnom proračunu, a 40% neto dobiti (5.625 tisuća KM) raspoređeno u generalne rezerve CBBiH. Uprkos navedenim nepovoljnim uvjetima investiranja sredstava deviznih rezervi, te samim tim i nepovoljnim uvjetima poslovanja, CBBiH je u razdoblju 2008.-2016. godine ostvarila oko 519,4 milijuna KM dobiti, od čega je na račun Ministarstva financija i trezora BiH, koje je zaduženo za proračun institucija Bosne i Hercegovine, transferirano oko 311,7 milijuna KM, što je dano u sljedećoj tablici:

Tablica T1. Raspodjela dobiti CBBiH za financijske godine 2008.-2016. (svi iznosi izraženi su u milijunima KM)

	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	Ukupno 2008.- 2016.
DOBIT	199,4	95,8	33,2	45,9	34,1	30,1	35,4	31,4	14,1	519,4
Raspodjela dijela dobiti u proračun institucija BiH	119,7	57,5	19,9	27,6	20,5	18,1	21,2	18,8	8,4	311,7
Raspodjela dijela dobiti u generalne rezerve kapitalu	79,7	38,3	13,3	18,3	13,6	12,0	14,2	12,6	5,7	207,7

Izvor: CBBiH

CBBiH je u razdoblju 1997.-2016. godina, ostvarila ukupnu dobit u iznosu od oko 967,3 milijuna KM, od čega je na račun Ministarstva financija i trezora BiH, koje je zaduženo za proračun institucija Bosne i Hercegovine, raspoređeno oko 429,4 milijuna KM.

Zakonskim okvirom su jasno propisani financijski instrumenti u koje je moguće ulagati devizne rezerve CBBiH. Kako dostupne prognoze i očekivanja kretanja kamatnih stopa i prinosa, te kretanja cijene zlata i tečaja dolara, ukazuju da će oporavak u eurozoni biti usporen i neuravnotežen, ne može se u skorijem roku očekivati značajnije poboljšanje uvjeta za investiranje na međunarodnim financijskim tržištima na kojima CBBiH, u skladu sa zakonskim okvirom, investira sredstva deviznih rezervi.

CBBiH će i u narednom razdoblju ostati dosljedna politici investiranja u kojoj je sigurnost portfelja deviznih rezervi na prvom mjestu, u skladu sa zakonski definiranim ciljevima i zadacima.

Kako se očekuje da će kamatne stope i prinosi na međunarodnim tržištima ostati na aktualnim niskim i negativnim razinama, bit će teško ostvariti značajnu razinu profitabilnosti u narednim razdobljima. Naime, usljed zakonskih ograničenja i uvjeta na financijskim tržištima neizvjesna je buduća razina ostvarenih kamatnih prihoda od investiranja sredstava deviznih rezervi koja bi osigurala pozitivni financijski rezultat, a time i transfer dijela profita CBBiH na račun institucije zadužene za proračun Bosne i Hercegovine.